

B A J A

vegyes tartalmu hetiközöny.

Megjelenik minden vasarnap.

Előfizetési árak:

Egész évre 5 frt. — kr.
Fél évre 2 „ 50 „
Negyed évre 1 „ 30 „
Néptanulóknak egész évre 4 „ „
Egyes szám ára 10 „

Hirdetési díjak:

Háromharmadik sor 8 kr.
Nyílttérben soronkint 15 „
Bélyeg minden hejtetését . . . 30 „

Szerkesztői iroda.

hova a lap szellemi részét illető kérdéseknek intézkedők:
Haynald utca, régi posta épület.
Leveleik csak berentesen fogadjatnak el. Kéziratok nem adának vissza.

Kiadóhivatal:

Az előfizetési pénzek és hirdetések a kiadóhivatalba Nánay Lajos könyvnyomdájában — küldendők be (Balog-tér, Scheibner-féle ház.)

Felhívás

a Baján és Bácsmegyében tartózkodó polgári orvos- és sebésztudor, sebészesterek és okleveles sebész urakhoz.

A magy. k. honvédelmi minister ur ó nagyméltóságának folyó évi január hó 20-án kelt 2394—1877. elnöki számu rendelete szerint, hogy a mozgósítás vagy háboru idejéu kivonuló honvéd csapatoknál a kiváló foutsasságu honvéd egészségügy közegei teljes létszámaban meglegyenek, okvetlenül szükséges, miszerint a jelenleg szolgáló honvéd orvosok pótlása ideje korán biztosítássek.

Az eddig kinevezett m. kir. honvéd orvos urakon kívül még zászlóaljanként, lovas ezredenkint egy-egy önként belépő polgári orvos ur, ki az előbbiek felkészítésére szolgál, fog a háboru tartamára felvétetni, kik mozgósítás esetén, a mozgósított csapatokkal kivonulnak. Az ezen hazafias czéllból jelentkezett vagy jelentkező orvos urak közül:

Az orvos- és egyszersmind sebésztudorok „1-ső osztályu ezred orvosai“ rendfokozattal és az ezzel járó, az illeték szabályzatban kiszabott illetményekkel;

az összes gyógytan tudorai vagy csak az orvos tudorok pedig „a főorvosi“ rendfokozattal és az ezzel járó illetékekkel fognak alkalmazatni illetőleg kineveztetni; ezen kívül mindkét rendbeli orvos urak illetekein felül belépésükkor 300 o. é. frntny gratificatiot nyerne.

A sebész mesterek és okleveles sebészek végül, kik a fentebbi esetben a háboru tartamára „segéd orvosok“ gyanánt felvétetnek, a rendfokozatukhoz mért illetményen kívül, belépésükkor 100 o. é. frntny gratificatióban részesülnek.

Továbbá, hogy a ki nem vonuló csapatok (pótcapatok, helyőrségek stb.) is az egészségügy kezelése tekintetéből, orvosokkal ellátva legyenek, az elől említett ministeri rendelt folytán mozgósítás alkalmazásával:

a) orvos és sebésztudorok, valamint b) orvos tudorok, kik polgári állásukban való megmaradás mellett, mint ilyenek honvéd szolgálatot elvállalnak, és pedig:

Az a) alattiak naponta 8 frt., b) alattiak naponta 5 forint napi díjban részesülnek, továbbá nekik — állomásukon kívül való esetleges alkalmazásnál az uti költségek és az átvonulási szállás a főorvos számára kiszabott mérvben biztosítottak.

Ezekről a Baján és Bács vármegyében tartózkodó polgári orvos urakat, sebész mestereket és okleveles sebészeket, azon felkéréssel értesitem, hogy tekintve az ügy foutsasságát, minél többen ajánlanák föl oly anyyra szükséges, hasznos és fontos szolgálatukat a hazának s illettőleg védőügyének.

Az illettők sziveskedjenek írásbeli nyilatkozataikat az alóliirt honvéd lovas osztály parancsnokságának folyó hó 20-ig benyújtani, melyben kitüntetendő az orvosi fokozat, tartózkodási hely, és hogy a kivonuló, vagy a visszamaradó honvéd csapatok ajánlikozik.

Kelt Baján, 1878. febr. 1.

M. k. 4. honvéd lovasrezd I. osztály parancsnoksága.

Kálmán Frigyes, százados.

Dr. Haynald Lajos

ő nagyméltóságának levele a Természettudományi Társulathoz.

A „Természettudományi társulat“ Dr. Haynald Lajos megyénk nagynevű főpásztorához püspöki jubileuma alkalmából üdvözölő iratot küldött; Baja városa nagynevű főpásztorunkat a haza a magyar tudományosság és e város tanügye körül szerzett bökros érdemei elismerésül diszpolgárrá választotta: e nagy férfiu szavai országzserte nagy figyelmet keltenek, Baja sz. k. város lakói legnagyobb kegyelettel fogadják e nagy szellem enunciatioit, s így bizonyára kiváló érdeket fog

kelteni azon válaszelevele is, melyet a „Magyar kir. Természettudományi Társulat“ hódoló feliratára irt. A levél így hangzik;

„Ha azon 25 év alatt, melyet f. h. 17 iki választmányi ülésében kelt nagybecsű iratával üdvözölt a tisztelt „Természettudományi Társulat“ püspöki nehéz tiszteltesem és politikai működéseim közepece csekély testi és lelki erőm gyakran kifáradott, Istennek malasztja után leginkább a természettudományok üditő hatásainak köszönhetem, hogy föl-föl frissült kedélyem, kedvem s tehetségem és derűtöbbség lélekkel, újult erővel láthatam ismét több irányú fontos kötelességeim teljesítéséhez. Ha a hatvan évet meghaladt s élte alkotmány álló férfuban még bizonyos szellemi rugókonyság és kedélyvidorság vagy, mely a hasznos működésre képesít: ismét Isten után főleg kedves növényntani foglalkozásainak tulajdonítom.

Midőn tehát hazámnak azon lelkes és tudós fiúi, kik a természettudományok terén szerencsés és buzgó működéssel eszközök a nemzeti művelődés előhaladását, megtisztelnék engemet szives üdvívánataikkal püspöki jubileumom alkalmából: némileg csak ön művetek üdvözlik bennem, mert az ő lelkesítő példájok, az ő munkásságuknak tudományos eredményei az ő ügytársi szivességek, melylyel engem társulatkba beválasztván, a természettudományok iránti szeretettel saturált körükbe vontak, táplálta és fokozta bennem a kedves tudomány iránti szeretetet, mely buzditott ifjúságomban, munkaképesé tet férfikoromban és mindig üditőleg hat most is örögségem napjaimban. Kik kedves okozói voltak az oknak, önekik köszönöm jó részben a kedves okozatot is, és hálát mondva ügytársi buzditásuk és szivességekért, legújabb kedves üdvözlötöket a társadalmi tén aratott legkedvesebb nyreményeim közé számítom, és dicső működésükre Isten áldását lekérve ki tünő stiztellettel maradok etc.“

A »Baja« tárcája.

Járok a pataknak . . .

Járok a pataknak
Csörge partinál;
Melybe szonját oltai
Kis madárka száll.
A habok zenéje
A kis madarat
Dalra inti s ő is
Dalhangon fakad.
A habok zenéjén
És madár dalán
Hangos suttogás kél
A fák sudarán.
És a hang, a melyet
A madár a patak,
S a lomb suttogása
Egybehangzanak.
S míg ez egybehangzást
Mélián hallgatom,
Csak kitor szivemből
Egy bús sóhajom.
És e bús sóhajás
Dalra válik át,
És ki zengem benne
Szivem bánatát.

És a szellő szárnyán,
Mely tovább suhan:
Fa, patak, madár és
Bám összhangja van!

Erődi Dániel.

Fővárosi levél.

Budapest, jan. vége 1878.

Tisztelt szerkesztő úr! 1874. év szeptember havának egyik borus napján történt először, hogy én az országgyűlési karzaton Moric Pál egyik beszéde alatt, elszunyadtam.

Gyönge vala még idegzetem, nem győzte a Sándor-ucái opiumgyár fojtó légkörével való tusakodást. Elaludtam.

És nevezzenek bár rossz hazafinak de bevallom hogy még nem is resteltem gonosz tottemet — sőt újra megessett velem hogy e fel hanyagban elázottam az országháza — megint Moric Pál beszélt és én — csodák csodája! — nem aludtam el.

Ne tessék azt hinni, hogy mulatósabb volt talán nevezett honatya eniadása — Oh nem! Engem a minden emberben megelévő szellem terrozt ében, mely erőnek ör-jöv-lakarta kifürkészni: Nem pirul meg nevezett honatya a Tisz a muiszteriumi védelmében valamint nem pirult említett szeptemberi napon, midőn az akkoron még radicalis Tisz a ellen szorta cicerói villámait?

„Mutantur tempora et nos mutamur illis“ ama na-

pokban „élvezé Tisz a Kálmán népszerűségének mézes hetet és ki lett volna azud kirozó vészmadár, ki azt merre volna állítam, hogy rövid három év lefolyása után egészen meg-péssz.

Tisz a Kálmán valódi „natus procius.“
Kossuth óta nem volt talán férfi, kinek lábaihoz a nemzet a bizalom ily nagy tökéjét rakta volna le — és hova lett most e nagy erkölcsi vagyon? Elporladott az orosz szivetség természetellenes nyomása alatt, elkorhadott az erőszakokodás alatt melylyel a nemzet akarátát más irányba terelte.

Tizenkilenc szavazatnyi többség . . . ki nem látja a közeleő vihart? ki nem hallja a roskadozó épület recsesget?

De profundis! Kormányt temetek, jönnek az utólok.

Ki M ó r i c P á l beszédeben és a 19 szavazatban nem lát ömet, az nem járjon el az országháza korán megszakított reggeli almat kipótólni.

„A hét jól kezdődik“ mondá a delinquens midőn hétlőn reggel kísérték az akasztófaloz.

„A hét jól kezdődik“ mondanám én is, midőn hétlőn virradóra és a k negy órában keletkezett lapnak ma utavájszamat hozta a levelelhordó.

Én Istenem!
Ha tekintetbe vesszük ösünk és a 100 evel előzött élt generatöiö ebheni idejny-lensé-ét, csak eszo dárkokon hogyan történetelt, hogy e papírral bélelt zászlókat nem ragadta meg el a vihar szelleme.

Négy lap egy nap — és vannak még, kik nem akarnak a magyarok a „culturnemetek“ sorában helyet adni! Szép jelensége volna ez a szellemi haladásnak, ha csak eredményeiben tekintenők és nem kutat-

Felvilágosodás jöjjön el a te országod.

I.

Ezerszeres a panasz, úton-útfélen halljuk, hogy kis városainkban nincsen társas-élet; és e panasz sajnos nagyon is igaz. Az ki szülővárosa vagy megyéje határait soha nem lépte, kinek világa alig egy két mérföldre terjed e panaszt megfoghatlanak találja, de kinek látköre szélesebbre terjed és ismeri a szellemileg előrehaladottabb országok társaséleti állapotát és ezekkel összehasonlítja a mi viszonyainkat, azon meggyőződésre jut, hogy e tekintetben még igen hátra vagyunk. Jól mondja lakhatatlan Eötvösünk: „Az isten társaságra teremté az embert; nincs szív, mely e földön nem találná rokonát, melyet egy titkos le nem írható érzet nem vezetne néha embertársához, s kinek szívei összehangzanak, kinek gondolatai egy irányt követnek, találkozási boldogabbnak érzik magokat;” igen, de kis városainkban ezer a kínai válaszfal mely az embereket egymástól elkülöníti, ezer az akadály mely a rokon kebleket egymástól elszigeteli: pedig tökéletlen mű az ember magyarában, befejezetlen s egész tökélyre csak társaságban jutó, mert csak itt fejtheti ki lelkét, csak itt lehet gazdaggá testben és lélekben, csak itt vergődhetik fel a boldogság magas fokára. — Az ember önmagára hagyva a föld leggyarlóbb lényé: de ha a társaság szent kötelékei egy benső egységbe kapcsolják össze, hatalmas óriás, ki bátran szembe száll minden viharral. A magyar nemzet ihletett dalnoka, Petőfi, intve-inté nemzetét a benső egysülésre:

„A porszemet, mely csak magában áll,
Elűjta egy kis szellő, egy lehellet;
De hogya összeolvad, önszönd, ha
A porszemekből szikla alakult:
A fergeset nem ingathatja meg!
Fonoljuk kezét meg, elvált magyarok
... Aszárd viselős.

Születni fognak nagyszerű napok,
Élethalálnak vézes napjai.
Fognak kezét, hogy rettegünk ne kelljen
Az eljövendő óriásokat.
Tartsuk meg a szép, a szent kézfogást.
Ki legelőször nyújtja ki kezét
Azé legyen a hála s a dicsőség;
S ki elfogadja azt vonakodik?
Annak porára, szálljon minden átok
Melyet sirunkra majd virág helyett
Ülteni fognak maradványaink.
Kiket örökre megzenomoriának.”

Valóban szándékok azok, kik csak nagyszerű aktiók által vélik a haza és emberiség ügyét előbbre vihetni, s mindég nagyra törekedvén a kis dolgokat mellőzik: mert nagy dolgot véghez vinni kevesnek adatott, míg kicsiben mindenki híven teljesítheti életfeladatát s üdvösen közreműködhetik a közzé létesítésében. Kezdjük az átalakítás kicsiben; így fáradozánkunk haszna lesz: sok kicsi sokra menend! Ha minden egyes városa hazánknak igaz szívből sóhajtana: Felvilágosodás jöjjön el a te országod

és e nagy célra törekednék is; hazánk állapota csakhamar minden tekintetben másképp alakulna.

Baján, valamint hazánk sok városában nincsen társas élet; ezerféle válaszfalak különítik el az embereket egymástól; s a hol tényleg több ember össze is jó az nem annyira a társaság jellegével bír, mint inkább „coteria”: fogjunk serény kézzel e falak lebontogatásához, s habár csak kis részt törhetünk is rajtok, a farságad nem hiába esett. Igaz, az ily kísérlet üdvözöb a társaságra, mint magára a munkásra, mert sok sebet kell felfedezni a kiégetni annak ki egy kis város társaséletének — lucus a non lucendo — orvosa akár lenni: no de se baj, a közjóért küzdőnek így is félre ismertetés, nem elismerés szokott jutalmat lenni, és előre is tudhatja, hogy jutalmat csak öntudatától várhat, mely végtelenül boldogít akkor, ha azt mondhatjuk el magunkról „Szent hazánk megtettünk mindent mivel tartozánk!”

Erre utal legnagyobb magyar, gr. Széchényi István, is midőn mondja: „A sokasággal, tudva van, ugy boldogul az ember, ha mindenét dicsérei és csudálja; ki igazat mond, hibáit felfedezi s dorgálja, az sohasem kedveltje, mert hiúságát sérti.”

No de a sokaságnak ugy sem kívántam soha tetszeni: egy-két nemesebb szellem javallása mindenkor kárpótolt a fej, szív vagy jellem nélküliek rozslásáért vagy gúnyolódásáért.

Dr. M. E.

(Folytatás é.)

Levelezés.

(Folytatás é.)

Zenta, 1878. januárhóban.

Ezen főcél mellett egy helyi lapnak van még egy másik, sok tekintetben nem kevésbé fontos feladata. Ugyanis a község legkitűnőbb egyénei sem képesek valami nagyot kivinni, ha a polgárság nagy többsége nincs az ügynek megnyerve. Azon fölül nem ismerék községet, melyben konkolyhintők ne találtatnának; pedig: Könnyű egy eszelennek követ bódni a tengerbe, de száz okosnak is nehézz azt kihúzni és: „Vis et nequitia quidquid oppugnant, ruít.” — Ezek ellen küzdeni és e nemesebb lelkek törekvéseit előmozdítani, a legszebb feladatok közé tartozik. Egy helyi lap ha mindent nem, de sokat tehet. Tapasztalásból tudjuk, hogy a legnevezetesebb emberek is csak ott vihettek korszakot alkotó műveket véghez, hol előkészített talajra találtak.

Az emberi természet sajátága, hogy nagyobb előszertetelt ragaszkodik azon röhöz, melyen bölcsőjét ringatják, és azért a mikor csak módjában áll, a szívehez legközelebb levő szűkebb körű, tulajdonképeni hazája jólétét fokozni, emelkedését előmozdítani el nem mulasztja. És ezen előszertet nem nevezhetjük önzésnek, csak fokozott honszeretnek, mert a részek boldogításával csak az egycsek összegének dicsőbb jövőjét készíti elő.

Vannak hazánkban városok, melyek a náluk sokkal kedvezőbb földrajzi viszonyokkal bíró községeket túlszárnyalták. Ennek megfejtését abban találom, hogy az illető városok nagy szülőttei előrehaladottabb társadalmi viszonyok által segítettek nagy munkáik kivitelében.

Ily nézetben élvén, nagyon indokolt volt örömnöm, midőn olvastam, hogy elvállaltad a „Baja” szerkesztését, mert személyed bennem azon megnyugtató gondolatot kelti, miszerint a szülőföldem jólétének emelését, virágzásának fokozását ezéző férfiaknak segédkezet fogsz nyújtani.

Mint a „Baja” levelezője adandó alkalommal lesz bator a szerkesztői irodában látogatást tenni. De azért előre jelenthetem, hogy az itteni állapotokról — nem lévén azok rózsásak — igen ritkán fogok dicsérelő szólni. Azonban a nem kívánatos is jó tudni azért, hogy kerülhessék vagy orvoslhassuk Szeretném elérni, hogy a bajai ember csak a más kárán tanulna, mert csak akkor fognak beteljesedni a boldogult szegedi rabbinak egy alkalommal mondott ezen szavai: „Ha Magyarországnak sok ily Baja volna, akkor nem volna semmi baja.”

R. F.

H I R E K.

Helyi hírek

— **Tóth Kálmán** koszorús költőnk összes költeményeinek bírálata Szulik Józseftől, mely a „Baja” 2-ik és 4-ik számában Tárcajában közölte volt, igen díszes és izlésteljes különlenyomatban megjelent: az első Tóth Kálmán urnak, városunk méltó büszkeségének, azonnal megküldöttük, a többi példányokat is az egyes tekintélyesebb fővárosi és vidéki lapoknak és más ily kérdésekre nézve illetékes helyekre már elszármaztattuk.

— **Észrevétel.** A másik helyi közönségi csütörtöki számában Bodrog Lajos, volt helyettesem, Ujvidékről sok maliciával írt parodiát közölt egy a „Baja”-ban megjelent cikkre vonatkozólag. Tudjuk mi fáj az érdekes cikkezőnek, hanem azért: vana sine viribus ira; A cikkecske inkább mulattató, mint beszóató, pedig beszóatani akart a kis hamis! A hasonló indokból eredt „firkantmányt” ignorálni szokás Eljen a farsang!

— **Meghívó.** A bajai kölcsönös segélyző-egylet” igazgató tanácsa f. hó 19-én tartott ülésében hozott határozata szerint az alapszabályok 20. § értelmében az ez évi rendes közgyűlését, 1878. évi februárhó 10-re tűzvéni ki, van szerencsénk a tagokat e közgyűlésre oly hozzáadással meghívni hogy az jelzett napon, azaz d. e. 9 órákor Baja város közgyűlési nagyeremben fog megtartani. Ez alkalomra a következő napirend állapított meg: 1. A közgyűlési jegyzőkönyvet hitelesítő bizottság választása. 2. A felügyelő bizottság által megbírált mérleg előterjesztése. 3. Az igazgatóság és felügyelő bizottságának a lefolyt évről szóló ügykezelet iránti jelentése. 4. Az igazgató-tanács számadása. 5. Hat igazgató-tanácsi tag megválasztása. 6. Az 1873. évtársulat végzészámoló bizottságának választása. Kelt Baján, 1878. januárhó 27-én Az igazgatóság.

— **Beküldetett a bajai iskolaszék elnökségétől.** Ismétlődő iskola. Az 1868. évi XXXVIII. törvények alapján

No is szeress, ne mélyen, ne igazán,
Csak mosolygó jó szível é remán.
Csak add kezembe olykor kezedet,
De birja más egészen szívedet!

Én nekem ugys teljes életem
Merő lemondás volt mind szüntelen.
Te rólad is, hisz nem lehetsz ényem,
Előre is lemondasz, szegény.

Szeress te mást s légy nálam boldogab b,
Áldásaim kísérjek sorosodat!
Nekem meg úgy tünjék el életem,
Miként a hulló csillag, nesztelen!

S ha tán halálom nem is siratód,
De rám gondolva ezt elmondhatod,
„Volt szív mely értem égett nemese,
Áldott, vigasztalt és jót tett velem!”

S bár szerelmeim értem hamvada,
Nem kért szerelmeim el tőlem soha.
Egy vágya volt: hogy én boldog legyek,
S meghalt, mert oly valóban szeretett!”

Kerekes András.

nők egyszersmind a forrást is, melyből e szellemi bajtások ontóztak. Az a forrás vérel telve, azon forrásból vér bugyog. A keleti háborúnak és a kisérteben járó érdekeltségnek közönsi a magyar hirlapirólalom nagyszerű lendületet. Hogy mennél több emléke legyen a kegyetlen és eredménytelen az igazságot arcon ütő, Isten létét kérdése helyező harcának, kellett a lapoknak annyira szaporodni!

Nyuljak-e darázsészekbe? Szólják-e azon hatásról, melyet a Mileticus per letárgyalása keltett a fővárosban? Annyi bizonyos, hogy rosszabb időben nem jöhetett volna az egész dolog: A diadalittas slávság azt véli, hogy mi így akarunk tehetetlenségünkért bosszút állni és nekünk vajmi csekély elégtételtől szolgál hogy a megholt országnak maneséinek egy hurokra került róka áldoztatott.

Ad vocem roka! Ki hitte volna, hogy a legkedvesebb Finum Ruzsiban s — igazán ez elnevezés már nagyon kopott! megvolna a . . . hogy is mondjam? . . . a diplomatiának azon mértéke, melyet roka bácsi alkalmaz, ha bővebb szakmányra akar szert tenni? Csak elnézte mint kaptak miatta hajba az igazgatók; oda se nézett a küzdelemnek — és ha módosan feljohatt és sarkaikban összefogott kőtenykeiké mégis beelőlt a gage emelkedés áldása, abban ő csak oly ártatlan, mint Szerbia abban, hogy Plevn a sáncái felett nem magaslik többé a felhő.

És mily hejösen vágta oda annak a gonosz Podmanicky bácsinak, midőn ez ráfogta a Ruzsikára, hogy még sem volna egészen ártatlan a comediónak! Habár örömmel tapasztaltuk, hogy „kedvencünk” nem csak nyelvcsékejével szur a színpadon, de a tollal is jól vezet, mégsem szeretnők két heti félelem és bizonyta-

lanság árán ezen élvezetet újra megszerezni. Tudtuk ugyanis, hogy kedves Ruzsikát csak rártörtös; de aztán mégis furta oldalunkat a gondolat: „Hátha mégis komolyan veszi a dolgot?”

Tőle, ki egész éven át csináltakodik még: azt is várhatni, hogy farsangban csak azért is komolyodik.” A nemzeti színház nagy halottja sem menekülhetett a többi nagy elhunytak sorából. Most az ő rovásán anecdotizálnak; beszélnek róla soha sem látott, soha sem hallott dolgokat — és ha néha megiesik azon furcsaság, hogy az ő éleciit öszszavarják az olasz király viselt dolgaival, ez csak az ő hibájuk. Miért is haltak meg oly rövid időre egymásután?

Igen is! miért is halt meg, ki a királyok példány volt?
Miért halt meg, ki a honi színműirodalom életjeje volt? ? ?

Tauber Robert.

ÖNZETLEN SZERELEM.

Csak jöszív vagy és én — jaj nekem! —
Azt gondolom, hogy ez tán szerelem,
S ha meg fogom kis, gyöngye kezedet,
Szívem szorol, dobog, majd megreped.

Nem is tudom: vajlon mi volna jobb?
Szeress-e? vagy ne? Oly zavart vagyok!
Hogy nem szeretsz, úgy fáj e gondolat,
Pedig szeretned oh nem is szaba!

ján 21678. sz. alatt érkezett magas miniszteri rendelet újabban szigorúan meghagyja, hogy minden fi- és leánygyermek 6-12 éves koráig a mindennapi elemi iskolába, ki pedig a 12 évet betöltötte, és a mindennapi iskola egész tanfolyamát bevégezte, ezen kívül még 3 évig, tehát 15 éves koráig az ismétlésként iskolába járni tartozik. Ezen törvény erejénél fogva újra felhivatnak a szülők, hogy 6-12 éves gyermekeiket a mindennapi iskolába haladéktalanul beírassák, és abba szorgalmasan járassák; de különösen minden szülő vagy gyám, — ide értek azokat is kiknek házában gyermekek mint mestertanítványok, vagy házi szolgák tartatnak, — elengedhetlen kötelességének ismerje 12-15 éves gyermekeit vagy gyámjaitól folyó évi február 3-án d. u. 2 órákor megnyitandó ismétlésként iskolába járattatni, melyben az oktatás télen át csütörtökön d. u. 4 órákor, vasárnap pedig d. u. 2 órákor kezdődik. Nyáron csak vasárnapon fog előadás tartatni. Megjegyzendő hogy az eddigi vasárnapri iparisokhoz ugyanezen ismétlésként iskolák egybeolvadnak. Hogy a törvény szigorúhoz képest az ismétlésként iskolaköteles növendékek pontos megjelölése is kellően ellenőriztethessék: minden városrészen 12-15 éves fi- és leánygyermeknek az iskola helyiség-közvetkezőjéig jelöltetik ki: a belvárosi, kiscsávyai, rókusvárosi leányok járnak a t. iskolának zárdájába, A belvárosi, kiscsávyai, rókusvárosi fiúk járnak a belv. fúskolákba, Gyurgyek, Hengl és Nagel tanítókhöz A katona és jószeffvárosi leányok a katonavárosi iskolába, Szőlő tanítóhoz. Az istvánmezei leányok az istvánmezei iskolába, Rohrböck tanítóhoz. Katona- és jószeffvárosi valamint az istvánmezei fiúk az istvánmezei iskolába Csatlós tanítóhoz. Homok és szállás városrészen lakó bányászok ajku leányok Felhény tanítóhoz. Homok- és Szállás lakó bányászok ajku fiúk Ispánovics tanítóhoz. Homok- és Szállás városrészen lakó magyar ajku leányok Vida tanítóhoz. Homokon lakó magyar ajku fiúk Sztárcsevics, Szállás lakó magyar ajku fiúk pedig Glüch tanítóhoz járnak. Szt. Jánosnál a fiúk és leányok Lissák tanítónál nyerne oktatást. A fentidézett iskolai törvény 4-ik §-a azon szülöket vagy gyámokat, kik a tankeleves növendékeket az iskolából visszatartják, egyszerű figyelmeztetés után először 50 kr., azután 1 frt, 2 frt stb. pénzbírsággal bünteti, mely büntetés minden igazolatlan mulasztásért végre is fog hajtani. Kelt Baján, 1878. január 6. Az iskolaszék megkeresésére: Dr. Hauser Mór, polgármester.

— **Üzletkimutatás.** A bajai kölcsönös segélyező-egylet bejelentette az 1877. évről szóló üzletkimutatását: ebből kitetszőleg a nevezett pénzintézet mult évi forgalma 1.282,704 forint és 88 krt tett. Ez egylet vagyona 440,525 frt 69 kr.

— **Népesedési mozgalmak.** Városunk 16.000-nyi katolikus lakosa körében január hóban előfordult 43 halálusi eset és 47 születés. Az esketések száma a mult hóban 15. — A többi hitfelekezetek lelkesítését is tisztelettel kérjük sziveskedjenek havonként kétszer, azaz minden hó 15-én és 30-ikán a körükben történt népesedési mozgalmakról a „Baja” szerkesztőjét értesíteni: az egész három soral elintézhető, és a közönség s nyilvánosság megérdemli e kis fáradságot annál is inkább, mivel ha valami, úgy az igazságosság közzégy!

— **Bérmálás.** Méltóságos Kubinszky Mihály püspök úr Baján május 26-án bérmálta meg. Bérmálás és iskolalátogatási körúta következő: April 29-dikén Kéles; 30-án Jankovics; május 1. Kis-Szállás; maj 2-án Mélykút; május 3. Felső-Szent Iván; május 4. Tataháza; május 5. Almás; május 6. Kunbaja; május 7. Madaras; május 8. Katymár; május 9. Gara; május 10. Rigyicza; május 11. Krusevlya; május 12. Gákova; máj. 13. Kolluth; május 14. Bérég; május 15. Szántova; május 16. Dautova május 17. Csataalja; máj. 18. Baracska; május 19. Báthmonostor; május 20. Vauskút; május 21. Borsod; máj. 22. Bikity; május 23. Csávoly; máj. 24. és 25. iskolalátogatás Baján; május 26. bérmálás Baján.

— **Pályázatok.** Bátyán, Bácsujfalun, és Vajszlak tanítói és ugyancsak Vajszlak kántortanítói állomásokra van pályázat hirdetve február 21-ig: az ezen állomásokhoz csatolt javadalmakról, valamint a pályázati feltételekről a „Baja” szerkesztője és készséggel szolgál levélajánlatokkal.

— **Helyreigazítás.** Az „Egyetértés” jan. 27-éről Bajáról egy táviratot hozott, melyben az áll, hogy Gaál József, a kecei választókerületben egyhangúlag képviselőnek választott meg: e hibás táviratot a „Hon” és más lapok is átvették Nem Gaál József, hanem köztisztviselőben álló Gaál Péter urrol van szó, ki még eddig nem választatot meg képviselőnek, hanem csak képviselőjelöltje az illető kerületnek. Ellenjelöltje Földváry Gábor, a volt képviselő, most pestmezei alispán öccse. Ösztintén óhajtjuk hogy a szerzene Gaál Péter urnak kedvezzen! — **Carneval.** Ha a legvéremsébb remények is teljesülése mennek, és az előre jelentett táncvigalmak — amint óhajtjuk — a legfényesebben fognak is

sikerülni, úgy közöttük mindenestre első rangu helyet foglaland el a polg. olvasó-egylet által e hó 30-án tartott táncvigalom. Habár a meghívó jegyek kiküldetésében elkövetett figyelmetlenség megbosszulta is magát, és sokan, akiket ott találni reméltünk meghívó jegyet nem kapván, nem jelentek meg: mindamellett igen szép számú és válogatott társaság gyűlt egybe, és a derék egylet által rendezett bál a várakozásnak minden tekintetben megfelelt. Vig kedélyesség volt jellege kezdettől végig, amely az egész társaságot együtt tartotta míg csak a reggeli harang meg nem kondult. A jelen volt hölgyek között díszlettek: Kazal Ika, Deák Nelli, Strömmer Luiza és Nina, Frankenberg, Zsivánovics és Simonovics kisasszonyok is. A tiszta jövedelem 25 forint volt.

— **Hymen.** Városunkban lakó Obláth Lázár úr eljegyezte Dávidházaon özv. Schwarcné született Hirsler Emilia urótt.

— **A tüzoltó zenekara** tiszteltget jan 31-én este Kerék Józsefné sz. Kurka urónél, mint a tüzoltó-egylet leendő bálanyjánál.

— **Jelenés.** A bajai kereskedelmi ifjúság betegségyelőző és önképző egyletében folyó hó 3-án tervezett felolvasás, egyelőre elhalasztatik. Mit ezenal van szerencsém a t. közönség értesésére hozni. Schön Antal az egylet alelnöke.

— **Az Új-Casino** által a felolvasások kérdésének tanulmányozására kiküldött bizottság elnöke, beküldte azok névsorát kik ilyenek tartására volnának felkérők. Ezek: Allaga Otto, Bandl János, Heckinger István, Jurkovic Ottmár, Koröny Sheek Vince, dr. Hauser Mór, dr. Bartsch Samu, dr. Ivánovics Pál, dr. Lövy Mór, dr. Margalits Ede, dr. Nikolsburger Károly Popovics Döme, Erdélyi Gyula, Samu József, Szondi Mátyas. A hirdetett bizottmányi gyűlésre az elnökön kívül csak még egy tag jelent meg s így e *kéthangyalt* lett megállapítva. Ösztintén óhajtuk hogy ez csekély részvét *ross omen* ne legyen a valóban igen dicséretes törekvés nézve.

— **Nyilatkozat.** Több kávésenénike és oly egyéniség, ki mindig a más háza előtt szeret söpnöri, holott a maga háza előtt halomra áll a piszok, a legújabb időben a helybeli Chronique Scandalouse adatait azaz gyarapították, hogy azt híresztelték hogy némél sz. nemes Gyakolay Julitán nem törvényes házasságban élék; ezen ép oly alaptalan mint nemtelen állítás már csak azért sem mellőzhetem hallgatással, nehogy más tiszteletre méltó egyéniségék is ezen katonai becsületemet sértő rágalomnak hitelt adjanak: azért azt e helyütt mint hazug mendemondát a nyilvánosság előtt visszautasítom, és azokat, kik e kérdésben irántam érdeklődnek a helybeli plébánia hivatalhoz utasítom, hol állításom igazságáról, minden kételyt kizáróan, meggyőződhetnek. A házassági okmány a plébánia 1877. évi 66-ik gyzsáma alatt olvasható. Kelt Baján 1878. jan. 31-én Dörner Bódog nyugalmazott huszárkapitány.

— **Irodalmi mozgalmak Baján.** A „Magy. kir. természetudományi társulat” a könyvpiaira bocsátá dr. Bartsch Samu helybeli kezeleti tanár: „Rotatoria Hungariae. A sodró állatok és Magyarországon megfigyelt fajak.” A mű holti ára 2 frt. E dolgozatért a tudós szerző a „Természetudományi társulattól” ötszáz forint honorariumot kapott. — Jánosy Boldizsár főgymnaszius úr, „Cicero válogatott leveléi” értéks jegyzetekkel áltára rendező sajtó levél: a mű a főgymnasziusok felső osztályainak tankönyvül szolgál. — Stecler Samuel úr, a helybeli kereskedelmi tanoda igazgatója, egy német nyelven írt eposa és több novellája közelebbi kifog bocsátatván.

— **Játkérdés Vasárnap,** „a sárga csikó” másodszor, bérelt szünetben. Hétfőn, „a trapezoid hercegő” bérelt 3-ik szám. Keddén és szerdán a közebjött két egymásutáni táncvigalom miatt, előadás nem tartatik. Csütörtökön, Gárdonyi Antal rendező jutalmajátékaul két új vigjáték helybeli írótól: „Egy rózsát” ezt követi: „Szép Galathea” végül: „Az összeesküvés” vagy: „Ishér és fekete.” Bérelt szünet. Szombat, „Girofó-Girofó.” Bérelt 4-ik szám. Vasárnap, „a cigány” bérelt 5-ik szám.

S z i n i s z e m l e .

Szombaton Ligeti Katalin jutalmajátéka, „A trapezoid hercegő” az idő mostohaasága folytán anyagilag nem úgy sikerült a mint azt a derék szieszőző megérdemelte volna.

Vasárnap „Panna asszony leánya” sikeresen lett jelemítve. A darab bonyolata ugyan gyaroló, de az egészet mégis élvezhető tette az előadás öszvogy, jellemző volta. Szeg zárdy jellemző jateka: „A sárga csikó” érdeme: a sárga csikó zonyára egy-egy mokány fausi nemes ismerősének megszólalásig hű képét látta általa a szinpadon megtestesítve.

Keddén a „Falu rossza” a régi és helyesh szereposztás folytán sikeresebben lett előadva: tényleg meggőződöttünk, hogy Göndör Sándor szerepe csakugyan Tolnaynak való.

Csütörtökön Csókáné jutalmál a „Frou-Frou” szép közönséget vonzott a háza: de a darab,

mely a francia társadalom süllyedésének flagrans kinyomata, dacára a sikerült előadásnak, a közönséget nem elégitte ki.

Irodalom és művészet.

— **Tóbrszky és Parsch** nemzeti zenemű kereskedésében színes és igen díszes címlappal megjelent: *A tiliputi polka*, szerző: ifj. Fuhbrach Ph. az Airoldi galyozóerdő karmestere. Ára 50 kr. Megrendelhető helyben is Kollár Antal könyv- és zenemű kereskedésében.

— Megjelent a *Magyarország és Naggyál* 4-ik száma következő változat tartalommal: ? Sziglietti Ede. — Ki tanít meg arra? Költ. (Pap Kálmán). — Fényes hárság. Regény a magy. társadalmi életből (Vertessy Árn.) — Sebesület ott felede. Egy egyiptomi királyleány. Tört. regény. (Irta: Ebers György, fordította Huszár Imre). — Fővárosi tárcalélek: Színesi pályából. (Porzó). — Társaslet (Remo.) Gyermektárlat Amerikában (F. I.) — Mucius Scaevola. Költ. (Kemény Károl.) A napsgár. Középfáziai rege Atilláról. (Ewa Lajos). — Különlet. — Sakkeladvány — Képréjtvény. — Szerk. újs. *Rajzok*: ? Sziglietti Ede. — Sebesület ott felede. — Gyermektárlat Amerikában: 1-ső díjas; 2-dik díjas: Osztyalfegyűelő működése. A tárlat látogatói. Szavazatok beadása.

— **Az Apollo** című zeneműfolyóiratóból megjelent az első és második szám a következő tartalommal: 1) A pásztor álma, románc Boldis Ignációl. 2) Egyveleg Strauss János Prizm Methusalem című dalművéből Hölz Lörcintől. 3) Oznan pása, induló Pejakovics Lázártól. 4) Kis-Komáromi enlék Horváth Fábiantól. — Ugyanez alkalommal felhívjuk t. olvasóink figyelmét e zeneműfolyóirat előfizetés felhívására, mely következő:

Előfizetési felhívás az „Apollo” zeneműfolyóirat hetedik évfolyamára. Olcsó és józeneművek zongorizók és énekesek számára. Az Apollo zeneműfolyóirat hat évi fenállása alatt életképességének oly bizonyítékát adta, hogy ma már kétkedni nem lehet annak a hazai zeneirodalmi viszonyokora mélyen kiható horderoje felt. Alig van a hazában zongora melyen annak legalább egy-két évfolyamát ne találónk, alig találkozik a hazai zeneszerzők közül valaki, kinek művével az Apollo hasábjain meg nem ismerkedtünk volna. Hat évi fenállása alatt közel 500 zeneművel gazdagította e válatat zeneirodalmunkat, úgy hogy ez idő alatt a hazai zenetermékek legnagyobb részének megjelenése ez életveremű vállalatnak köszönhető; az Apollóban ezen hat évi alatt csaknem több zenemű jelent meg mint a mennyit többi hazai kiadóink együttvére adtak ki.

Olcsóság tekintetében pedig vétekeledik a külföldi legolcsóbb kiadományokkal. Például a f. évi első számban megjelent fennebb közölt zeneművek boltiárát legalább is 3 frtra lehet tenni, ezen zeneművek a lap előfizetőinek összesen csak 50 kbra kerülnek.

Az Apollo zeneműfolyóirat tartalma átiratok, ábrándok a legújabb operás s operettek dalamai s népdalok felett, salon és klasszikus zene, különféle tánczeneművek, u. m. keringők, polkák, csárdások stb. régi magyar zeneművek, továbbá a legkedveltebb népdalok ének és zongorára akként alkalmazva, hogy minden dal nékjűli is, mint zongoramű külön játszható.

A lap megjelen minden hó 1-én és 15-én.

Előfizetési ára egész évre 6 frt, félévre 3 frt; egyes szám ára 50 kr.

Videki előfizetőinknek még azon előnyök is van, hogy a lap kiadó hivatala minden a zenészeti szakmába vágó megrendeléseiket készséggel teljesíti.

Minden megrendelés ily cím alatt intézendő: „Az Apollo kiadóhivatalának, Badapesten vár.” Az előfizetési pénzek legelzselárubén postautalványnyal küldendők be.

Üzleti tudósítás.

Baja, 1878. feb. 1.
Baza 10.30—40 zab 5.80—90 kukorica 6.50—170
árpa 6.20—40 Az árák 100 kilogr. után.

Szerkesztői üzenetek.

O z m a n l i Zombor, elkésett. Jövére.
R F Z e n t a. Ajaolt leveleket elvesztette a szolga. Kérlek sziveskedjél azt nyíló megírni. Mielőbbi úgy idején járn.
X e l y e b e n A Lusztig ügye vonatkozólag most már a bíróság előtt van. A bíróság a bíróság előtt van. A bíróság a bíróság előtt van.

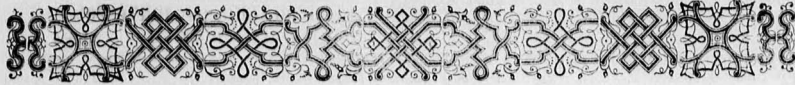
T R P e s t. Becses levelét későn kaptam, már csak röviditésekkel közölhettem: reménylen nem nehezelt meg érte Az igért dolgot előre köszönöm.

S z . J . K a l o s a. Bocsaoson meg, hogy még nem írtam: de nagyon el vagyok foglalta. A köldemény bizonyára már kezélen van. Sajnádom, hogy a javításokat későn kaptam: két nagy hiba maradt benne, azt talán tollal lehet jelezni.

Felelős szerkesztő:

Dr. Margalits Ede.

H I R D E T É S E K

HOFF JÁNOS-féle es. k. udv. maláta-készítményei gyárának föltzete az ausztriai tartományokban:
Bécsben, Graben, Bräunerstrasse 8.

Magyarországon főkraktára: Budapest, kalap-utca 10.

T ü d ö b a j o k és sorvadás ellen

mint leghathatóbb szer több mint 5000 orvos és véghetetlen számu meggyógyult betegek által, Hoff János es. kir. udv. szállítónak harminc év óta a legjobbnak bizonyult maláta készítményei, u. m. malátakivonat-egészségi-sör, maláta-csokoládé és maláta-cukorkák dicsérettel elhárították és ajánlatnak. Orvosi vélemény. Mindennemű mellbajok és sorvadás gyógyítására különös ésszerrel bír a Hoff-féle maláta-kivonat. Ezzel gyógyítottam meg tízöt gyövedésben szenvedő 32 éves leányomat. A maláta-kivonatnak maláta csokoládéval és maláta-cukorkákkal meg folytonos használatát a beteges tüneteket feltűnőleg megszünteti és teljes gyógyulást eszközöl! Dr. S p o r e r, es. kir. kormánytanácsos Abházsiában. — Átírat: N a u o r febr. 14. 1877. Házi orvosunk rendelétere kérem egy lábadozó beteg nő számára küldjön 2 font maláta-csokoládét és 1 font maláta-cukorkát.

R ö h m e r, es. táviradistisz.

Szíves figyelemre méltatni kérjük a következő kitüntetések, melyekben e gyártmány részesített. Mintán az ausztriai császár és szász király 6 félszegek a es. kir. Hoff János kir. tanácsos urat a valódi maláta gyógytápszer feltalálóját s egyedül készítőjét újabb kitüntetésekkel szerezteszték: a hessen-darmstadti nagyherceg 6 kir. Hessen-Alexis tartománygróf 6 kir. ténsege szabadalmakkal tüntették ki. Az utóbbi szövege így hangzik. Ön maláta-készítményeinek elismert gyogyerejét tekintetbe véve, felruházom önt a Hessen-Philippsthal tartománygrófság udvászallítójának címével. Kelt, 1877.

A Hoff-féle maláta-kivonat-egészségi-sör beteg és egészségeseknek, szalon- és asztali itál a jobbmodu osztályok között s kiváló gyógytápszer beteg és fiatalok számára az orvos és szenvedők kezében. A világ semmiféle hason gyártmányán nem talál jó ize és gyógyító ereje miatt eözeh hasonló tetszésre.

A Hoff-féle maláta-kivonat maláta kivonattól tökéletesen megféle a malátakivonat egészségi sör gyogy-hatásának, utazóknek és olyonoknak ajánlható, kik a sört nem kedvelik.

A Hoff-féle malátakivonat csokoládé. Jeleességben felülmúl minden más csokoládét; mellbeteg-eknek kávé helyett ajánlható s a malát-kivonattal felváltva használhatik.

A Hoff-féle malátakivonat mellicukorkák. Lézési bantalmaknál, névszerint köhögés és rekedt-ségnél kitűnő gyogyerezt képeznek. Ha a köhögés nagyon erős, akkor a cukorkák a maláta kivonattal szükséges alkalmazását támogatják.

A Hoff-féle gyermek-táp-malátaliszit hathatós fiatal és szopós gyermekek táplálására és izek erősítésére, ha az utóbbiak az anyatejet nem is melkülöznek.

Hoff-féle egészségi maláta-kávé mindazok számára, kik a csokoládét nem kedvelik, a közönséges kávétól pedig felzattatnak, az egyedül valódi Hoff János féle maláta egészségi kávéban kitűnő, tápdús és oleo italt képeznek.

(A valódi Hoff-féle maláta cukorkák kék papírban vannak.)

Á R A K :

Malátakivonat egészségsör palackja 60 kr. Lada és palackkal: 6 palack 4 frt, — 11 palack 6 forint 60 kr. 28 palack 16 frt 58 palack 32 frt — 1/2 kilo maláta-csokoládé I. 2 frt 40 kr. — II. 1 frt 60 kr., III. 1 frt. (Nagyobb mennyiségnél árkedezményvel.) Malátacukorkák zacskója 60 kr. (fél vagy negyed zacskóval is kapható. Gyermek-táp-malátaliszit 1 forint, koncentrátt maláta-kivonat 1 palack 1 frt, 60 kr-ét is kapható. Egy kész maláta-fürdő 50 kr-ba kerül.

GYÁRI RAKTÁR ÉS FŐ-LELET:

Budapesten, kalap-utca 10. szám alatt,

bemenet a kapu alatt és Michitsch István urnál Baján.

H I R D E T M É N Y.

A görög keleti vallásu szerb hitközség-házban f. 1878 évi april-hó 1-ső napjától egy

BOLT és 1 EMELETI LAKÁS

haszonbérbe adatik. Bővebb értesítést nyerhetni Krsztanits György hitközség gondnok őrnl.

Kelt Baján, 1878. januárhó 13.

Kiadta

Popovics Döme,
titkár.

3-3

CENTRAL-BUREAU

für den

Waaren- und Produkten-VERKEHR!

auch für

Landwirthschaftliche, Industrie-, Berg- & Forstprodukte!

Ein- und Verkauf von Waaren & Landesprodukten com missionsweise, Muster und Commissions-Lager, auch Köm- den Ban-Vorschüsse in jeder Höhe sogleich gerohen wer- den; zu etwaigen grösseren Operationen stehen im Bedarfsfalle bedeutende Fonds zur Verfügung, coulant & prompte Bedie- nung zusichernd. Allgemeine Handels-Agentur für Ex- & Import-Commission mit Vertretungen im In- & Auslande und mit ehrenvollen Verbindungen auf allen grösseren Handels- Industrie- & Hafensplätzen Europas von Leo Binder, Wien: Kärntner-Ring 1, & verl. Kärntnerstrasse 55. (in Wien etablirt seit 1854.)

Separat-Abtheilung des humanitären Institut

für

Beamtenwesen & Placirungen

höherer Kathogorie beiderlei Geschlechtes

Stellesuchende

von Kaufmännischen, Technischen, Forst-, Landwirt- schaftlicher, Cultur-, Industrie-, Kunst-, Musik-, Gesang-, Wissenschaft-, Lehr- & Erziehungsfach beiderlei Geschlechtes, letztere auch mit Sprach-, Gesang- und Musikkenntnissen werden seit Jahren in bekannter Solidität und Fachkenntnissen den geehrten Herren Principalen, Industriellen, Anstalten Gesellschaften, hohen Herrschaften und Familien genau nach Wunsch & zur besten Zufriedenheit kostenfrei anempfehlen und angewiesen, fern von jeder Gewinnsucht, fern von jedem pekuniären Eigennutz, es wird nur in rein humanitärer Absicht, aus angestammter purer Menschenfreundlichkeit, in aufopferungsvoller wahrhaft väterlicher Fürsorge ein rein huma- nitäres Ziel damit verfolgt.

LEO BINDER,

General-Agent, Inhaber & Gründer dieses humanitären Instituts, Wien, Stadt verl. Kärntnerstrasse 55.

N Á N Y L A J O S

K Ö N Y V N Y O M D Á J A

(BAJÁN, BÓDOG-TÉR, SCHEIBNER-féle HÁZ)

elvállal mindennemű

önálló munkák, röpiratok, táblázatok, körlevelek, esketési-, eljegyzési- és névjegyek, váltók és köte- lezvények, gyászjelentések, falragaszok sat. ízlésteljes és a legjutányosabb áron való elkészítését.

Továbbá ajánlja

dusan berendezett raktárát számlák-, szállítólevelek-, községi- és egyéb hivatalos nyomtatványok- ból, bíróságok, ügyvédek és községek számára.

— Vidéki megrendelések a legpontosabban s legjutányosabban eszközöltetnek. —

== Könyvnyomdamat a legújabb betűkkel láttam el. ==

Előfizetéseket elfogad a

Előfizetési díj:

„BAJA”

című közlönyre.

Egész évre	—	—	5 frt	—
Fél évre	—	—	2 „	50 kr.
Negyed évre	—	—	1 „	30 „